

ELÄKEKASSAN YEL-OSASTON LASKUPERUSTEET

Kokooma

Viimeisin kokoomaan sisällytetty perustemuutos on vahvistettu 15.1.2025.

Eläkekassat voivat erikseen hakea sosiaali- ja terveysministeriön vahvistusta laskuperusteilleen. Tähän kokoomaan on merkitty kohdat, joissa eri eläkekassoille on vahvistettu toisistaan poikkeavia laskuperusteita.

ELÄKEKASSAN YEL-OSASTON LASKUPERUSTEET

Sisällysluettelo

1	PERUSTEIDEN SOVELTAMINEN	1
2	VAKUUTUSMAKSU	1
3	VAKUUTUSMAKSUVASTUU	3
4	KORVAUSVASTUU	6
5	KERTASUORITUS ELÄKKEEN SIJASTA	6
6	VAKUUTUSMAKSUN HOITOKUSTANNUSOSA	6

LIITE 1: ERÄIDEN KERTOIMIEN ARVOT VUONNA V

ELÄKEKASSAN YEL-OSASTON LASKUPERUSTEET

1 PERUSTEIDEN SOVELTAMINEN

Vahvistettu 23.1.2023. Sovelletaan 1.1.2023 alkaen.

Näitä perusteita sovelletaan yrittäjän eläkelain mukaisiin eläkevakuutuksiin.

2 VAKUUTUSMAKSU

Vahvistettu 23.1.2023. Sovelletaan 1.1.2023 alkaen.

Vakuutusmaksu määrätään kalenterivuositain ja sitä peritään siitä lähtien, kun yrittäjästä on YEL:n mukaista vastuuta, ottaen kuitenkin huomioon YEL 111 §:n 2 momentissa säädetty takautuvaa vakuuttamista koskeva aikarajoitus. Jos YEL:n mukainen eläketurva on aikaisemmin ollut järjestettynä muussa eläkelaitoksessa, maksua peritään siitä lähtien, kun YEL:n mukainen vastuu eläkekassan sääntöjen mukaan eläkekassassa alkaa. Vakuutusmaksua ei peritä, jos maksuunpanoa seuranneen kalenterivuoden alusta on kulunut vähintään viisi vuotta.

Kalenterivuosi jaetaan eräpäivien lukumäärän mukaan enintään kahteentoista yhtä pitkään maksukauteen. Vakuutusmaksun teoreettinen eräpäivä on ko. maksukaudella sen ajan keskellä, jolta maksua peritään, ja maksun suuruus on tällöin

$$(1) \quad \bar{P}_v = k_v y_v^m t_v \frac{S_v}{360},$$

jossa

k_v = YEL 115 §:n 1 momentin mukaisesti ajalle t_v laskettu alennuskerroin,

y_v^m = sosiaali- ja terveysministeriön YEL 114 §:n mukaan vuodelle v vahvistaman maksuprosentin sadasosa,

t_v = aika, jonka yrittäjä maksukaudella on ollut YEL:n alaisena, laskettuna päivinä siten, että kuukaudessa katsotaan olevan 30 päivää ja

S_v = yrittäjälle YEL 112 §:n mukaisesti vahvistettu vuotuinen työtulo.

Jos työtulo S_v muuttuu maksukauden aikana, sovelletaan kaavaa (1) erikseen maksukauden kuhunkin sellaiseen jaksoon, jona työtulo on ollut muuttumaton.

Jos yrittäjä maksaa YEL 116 §:n 1 momentissa tarkoitettua lisävakuumaksua, lasketaan lisävakuumaksu kaavan (1) mukaisista teoreettisen eräpäivän tasossa olevista maksuista. Lisävakuumaksun maksuikasi on koko kalenterivuoden mittainen. Lisävakuumaksulle lasketaan korkoa teoreettisesta eräpäivästä maksun eräpäivään.

Jos yrittäjä maksaa YEL 116 §:n 2 momentissa tarkoitettua pienennettyä vakuutusmaksua, lasketaan koko kalenterivuoden pienennetty vakuutusmaksu kaavan (1) mukaisista teoreettisen eräpäivän tasossa olevista maksuista. Jäljellä olevien maksukausien maksut lasketaan uudeen pienentäen jokaista maksua maksukauden teoreettisen eräpäivän tasossa. Mikäli yrittäjän jo kuluneina maksukausina maksamien kaavan (1) mukaisten maksujen yhteenlaskettu summa ylittää pienennetyn vakuutusmaksun mukaisen maksun, ylittävät maksut hyvitetään yrittäjälle. Pienennykselle maksulle lasketaan korkoa teoreettisesta eräpäivästä maksun eräpäivään.

Jos yrittäjä on tullut maksukaudella YEL:n alaiseksi, lisätään kaavan (1) mukaiseen maksuun YEL-jaksoon liittyvältä odotusajalta kaavan (1) mukaisesti laskettu maksu.

Jos vakuutus lakkaa, palautetaan mahdollinen liikaa maksettu maksun osa. Jos työtuloa muutetaan, tehdään vakuutusmaksuun korjaus seuraavan maksuerän erääntyessä, ellei muuhun menettelyyn ole perusteltua syytä.

Vakuutusmaksulle ja sen korjaukselle lasketaan korkoa teoreettisesta eräpäivästä maksun eräpäivään. Tällöin, kuten myös kohdan 3 mukaisia suureita korkoutettaessa, korko lasketaan jatkuvana käyttäen kullakin hetkellä voimassa olevaa korkokantaa. Vakuutusmaksuja korkoutettaessa käytettävä korkokanta on liitteessä 1 annettu r_v^m (yhdellä eläkekassalla) tai r_v (yhdellä eläkekassalla)

3 VAKUUTUSMAKSUVASTUU

Vahvistettu 23.1.2023. Sovelletaan 1.1.2023 alkaen.

Vakuutusmaksuvastuu $\bar{V}_v$ hetkellä 31.12.v on

$$(2) \quad \bar{V}_v = (1 - q_v^y) \left[(1 + r_v) \bar{V}_{v-1} + (1 + r_v)^{0,5} \left(P_v - q_v^S \sum t_v \frac{S_v}{360} - H_v \right) - (1 + r_v)^{0,5} P_v^a \right] + (1 + r_v)^{0,5} P_v^a$$

Vuodelta v tehtävässä tilinpäätöksessä voidaan laskea vakuutusmaksuvastuu V_v kaavasta

$$(3) \quad V_v = (1 + r_v)\bar{V}_{v-1} + (1 + r_v)^{0,5}(P_v - H_v) - (1 + r_v)^{0,5}(E_v^M - U_v^{\text{YEL}})$$

Kaavoissa (2) ja (3) on

r_v = liitteessä 1 annettu korkokanta

$P_v = P_v^{\text{er}} - P_v^{\text{po}}$, jossa P_v^{er} on vuonna v erääntyneet vuoteen v kohdistuvat maksut lisättynä vuonna v erääntyneillä aikaisempiin vuosiin kohdistuvilla maksuilla ja maksujen korjauserillä sekä vakuutuksen ottamisen laiminlyönnin johdosta perittävällä YEL 122 §:n mukaisella lisämaksulla vuodelta v , sen määräämiseen liittyvillä Valtiokonttorin käsittelykuluilla vähennettynä. P_v^{po} on poistetut maksut, joiden perintä YEL 119 §:n mukaisissa tapauksissa lopetetaan tai ei tuota tulosta kuolinpesän varattomuuden takia. Poistettuihin maksuihin luetaan myös sellaiset vakuutusmaksut, joiden saamiseen oikeus on menetetty yrityksen saneerausohjelman tai yksityishenkilön velkajärjestelystä annetussa laissa tarkoitetun maksuohjelman vahvistamisen taikka sanotuissa laeissa säädettyjä periaatteita vastaavan vapaaehtoisen velkajärjestelyn takia. Maksut korkoutetaan korkokannalla r_v maksujen eräpäivistä hetkelle 1.7.v.

P_v^{a} on 31.12.v avoinna olevat maksut, jotka on jätetty ulosottoihin perittäviksi tai valvottu konkurssissa tai jotka on vahvistettu maksettaviksi edellä tarkoitetuissa saneeraus- tai maksuohjelmissä. Avoimet maksut korkoutetaan korkokannalla r_v maksujen eräpäivistä hetkelle 1.7.v.

E_v^M = eläkekassan vuonna v maksamien YEL:n mukaisten lakisääteisten eläkkeiden sekä kuntoutusrahojen, harkinnanvaraisten kuntoutusavustusten ja muiden kuntoutuskulujen määrä

U_v^{YEL} = eläkekassan YEL-osaston osuus suureesta $(K_v^{VJ} + K_v^y(3))$

K_v^{VJ} = kustannustenjakoperusteissa kohdassa I 2.1 määritelty suure

$K_v^y(3)$ = kustannustenjakoperusteissa kohdassa II 5.1 määritelty suure

$$H_v = h_1 \sum t_v \frac{S_v}{360} + h_2 N_v + h_3 N_v^E,$$

missä

N_v = niiden yrittäjien lukumäärä, joilla oli eläkekassassa vuonna v YEL:n mukainen eläkevakuutus. Sellaisen vakuutuksen osalta, joka on otettu vuonna v , lisätään lukuun N_v niiden vuosien lukumäärä, joilta vakuutusmaksua peritään takautuvasti

N_v^E = niiden edunsaajien lukumäärä, joille on vuonna v maksettu YEL 95 §:n nojalla myönnettyjä eläkkeitä tai kuntoutusrahoja; perhe-eläkkeiden osalta kuitenkin korkeintaan yksi eläkkeensaaja edunjättäjää kohti

Kertoimien h_1 , h_2 ja h_3 arvot on annettu liitteessä.

Kerroin q_v^y on kustannustenjakoperusteiden kohdassa II 4.2 tarkoitettu kerroin.

Kerros q_v^S on kustannustenjakoperusteiden kohdassa III 7.2 tarkoitettu palkattomien aikojen kustannustenjakoon liittyvä kerros.

4 KORVAUSVASTUU

Vahvistettu 23.1.2023. Sovelletaan 1.1.2023 alkaen.

Korvausvastuu = 0.

5 KERTASUORITUS ELÄKKEEN SIJASTA

Vahvistettu 23.1.2023. Sovelletaan 1.1.2023 alkaen.

Jos eläkkeen sijasta annetaan vastaava kertasuoritus, tämän suorituksen määrä lasketaan sosiaali- ja terveysministeriön YEL 99 §:n nojalla antaman asetuksen mukaan.

6 VAKUUTUSMAKSUN HOITOKUSTANNUSOSA

Vahvistettu 23.1.2023. Sovelletaan 1.1.2023 alkaen.

Jaettaessa eläkekassan liikekustannukset TyEL- ja YEL-osastojen kesken, käytetään YEL-hoitokustannusosana vuodelle v kaavassa (2) esiintyvää suuretta H_v .

ERÄIDEN KERTOIMIEN ARVOT VUONNA v

Vahvistettu 15.1.2025. Sovelletaan 1.1.2025 alkaen.

$r_v =$ eläkekassojen kustannustenjakoa varten annettujen laskuperusteiden kohdassa 1 tarkoitettu perustekorko 1.1.v

$r_v^m =$ eläkekassojen kustannustenjakoa varten annettujen laskuperusteiden kohdassa 1 tarkoitettu vakuutusmaksukorko 1.1.v

$h_1 =$ eläkekassojen kustannustenjakoa varten annettujen laskuperusteiden liitteen 2 mukainen lakisääteisten maksujen osan laskennassa vuonna v käytettävä kerroin l_v

$h_2 = 188,13 \text{ €}$

$h_3 = 86,36 \text{ €}$